

Yemen: la pau en venda

Un estudi de la influència del comerç d'armes francès en la resolució de la guerra al Yemen

Pol Mestre Toral

Tutoritzat per Guillem Farrés Fernández

Introducció

Des del 2014, es desenvolupa al sud de la península aràbiga un dels espirals de violència més grans dels últims anys. El desastre humanitari en què ha desembocat la guerra al Yemen ha fet saltar les alarmes de la comunitat internacional. Tot i això, sembla que es dibuixi un hiato temporal entre la pràctica política i discursiva de les Nacions Unides i els seus membres més rellevants.

Aproximació teòrica i metodologia

- Aproximació al fenomen de la guerra i el comerç d'armes a través de nocions com la *destrucció creativa* (Schumpeter, 1943) i l'*acumulació militaritzada* (Piqueras, 2022).
- Estudi de la participació francesa en el conflicte i l'activitat política del Consell de Seguretat de Nacions Unides.

Conclusions

- Des d'estadis incipients de la guerra, el Yemen s'ha demostrat com el nínxol de mercat perfecte per a la indústria francesa, establint-se (altra vegada) una sinergia total amb els interessos estratègics de l'Estat francès.
- En un clar conflicte d'interessos, l'Estat francès s'ha mantingut impassible davant una comunitat internacional plenament conscient de les desastroses conseqüències humanitàries, que declarava un embargament d'armes en motiu de la guerra.
- Aquesta mateixa clivella s'ha vist traslladada al Consell de Seguretat. Tot resultant en un enviat especial orfe d'un mandat fort que el recolzés, incapaç d'exercir un rol de mediació entre les parts, i deixant de nou en evidència al màxim responsable de la seguretat internacional, pres per enèsima vegada pels interessos nacionals.

Objectius

Estudiar la dissonància entre la pràctica política de Nacions Unides i França, un dels seus membres més rellevants i implicat indirectament en el desastre humanitari a través d'Àrabia Saudita. Per tal de respondre a la següent pregunta: *Com (i per què) el comerç d'armes francès ha afectat els esforços de Nacions Unides i legitimitat del Consell de Seguretat per a la resolució del conflicte al Yemen?*

Resultats

- Entre 2013 i 2022 França ha mantingut relacions comercials continuades amb Àrabia Saudita valorades en 9.553.6 milions d'euros, arribant als 3.633 milions en un sol any el 2014.
- Durant aquest mateix període, les exportacions a Emirats Àrabs Units, altra part clau en l'ofensiva al Yemen, sumen 21.465,3 milions d'euros.
- L'any 2019, l'ONG Disclose filtrava documents oficials del Ministeri de Defensa on s'evidenciava l'ús generalitzat d'armament francès en el conflicte per cometre o facilitar violacions del dret internacional, i inclús crims de guerra.
- Paral·lelament a aquest procés, l'activitat política del Consell travessa un procés de securització i posicionament partidista envers el conflicte.

Bibliografia destacada

- Ballester, J. M. (2018). La guerra en Yemen: una crisis humanitaria desatendida. Revista de Relaciones Internacionales de la UNAM, 123-156.
- Béraud-Sudreau, L. (2020). French Arms Exports. The Business of Sovereignty . Abingdon: Routledge.
- Piqueras, A. (2022). Razones y pasos de una guerra sin fin (o de la guerra del fin).
- Stockholm International Peace Research Institute. (2023). SIPRI Arms Transfer Database.

Grau en Ciència Política i Gestió Pública
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

UAB Universitat Autònoma de Barcelona